

Vocabulari del moviment cínic

ASCETISME: Menyspreu de les coses temporals i mortificació de la carn. Cal entrenar-se a suportar el dolor per aprendre a viure. L'ascetisme no té valor per ell mateix, sinó com un mitjà –pràctic i no teòric- per enfortir-se davant els tràngols de la vida.

ATARÀXIA: Literalment, "no pertorbació". Pau interior, és el fruit de la justícia i d'una consciència sense culpa. Implica l'absoluta manca de necessitats i no dependre més que d'un mateix (*autarquia*) Per tant, la reputació que algú pugui tenir no compta per a res: l'important és l'esforç en l'autodomini i la victòria sobre les passions.

CINOS: Textualment "gos". El jurament: *pel gos!* Era habitual a Atenes i de no gaire bon to. El nom de *cínic* prové del "cynosargos", gimnàs situat en un pujol prop d'Atenes en el camí de Marató. Allí discutia Antístenes, deixeble de Sòcrates, lluny dels barris rics de la ciutat. El nom de "Cynosargos", prové potser de *kuon argos* ("gos `àgil") o de *kuon enargès* ("gos brillant" o "veritable gos" – el can Cèrber, guardià dels inferns, l'únic gos que finalment compta per a l'home). El "Cynosargos" no tenia res a veure amb una escola clàssica de filosofia per l'estil de l'Acadèmia o del Liceu; era un simple lloc de trobada, un gimnàs sovintejat per gent forastera i marginals. Bordar com un gos –animal que els grecs consideraven "brut"- mossegar i protestar sempre (mostrar la diferència essencial entre el dit i el proclamat), fustigar la doble moral... és la funció bàsica de la filosofia cínica. Per això els amics, més que no pas deixebles, d'Antístenes es reconegueren el la imatge del gos, que al principi se'ls aplicà com a burla.

COSMPOLITISME: Diògenes i Crates es proclamen "ciudadans del món". L'exemple dels animals, que no reconeixen diferències de nació, és una mostra de saviesa. El savi es troba a tot arreu com a casa seva. O, més ben dit, un savi no té casa i és foraster arreu. A diferència dels epicuris, els cíncics no formen comunitats de savis, unides per l'amistat, perquè al fons del fons, l'home és inevitablement un solitari.

HERACLES: Heroi grec, fill de Zeus i la mortal Alcmena. Simbolitza en la teoria cínica el model intel·lectual de l'home superior. Heracles és un perpetu exiliat, un desarrelat, com en el fons tots els humans. D'Heracles s'explica que havia baixat a l'infern (Eurípides) i, per tant, coneixia la misèria dels humans. Havia patit també un atac de folia (provocada per Hera) i fou iniciat als misteris d'Eleusis (per poder complir amb l'onze treball, el can Cèrber). Per tant Heracles era alhora savi i boig i coneixedor tant de l'infern com dels déus. I tanmateix Heracles, tot i veure's obligat a realitzar els dotze treballs (alguns prou humiliants, com ara netejar l'estable d'Àugies) i a servir la reina Omphalè, mai no deixa de treballar pels altes, tot i estar profundament desenganyat dels homes, convençut que la seva tasca és profundament inútil i que mai no serà agraïda per ningú. Aquest "fer", heroic, sobrehumà; fent el bé sense esperar res a canvi, és un emblema de l'autèntic filòsof, que mena una acció sense esperança.

ISCHUS: Literalment, "força", qualitat que va més enllà de l'intel·lectual i és alhora física i espiritual. Gairebé es podria identificar amb "força de voluntat". Serveix per a lluitar contra els *ponoi* que constitueixen la vida humana.

NOMISMA: Al mateix temps "moneda de curs legal" i "costum" (en el sentit de dret consuetudinari) Quan Diògenes és acusat de "falsificar moneda" cal entendre-ho en sentit simbòlic. *Paracharattein to nomisma* ("falsificar moneda") significa també donar la volta als valors establerts.

PARÀ DOXAN: Literalment "al marge de l'opinió". El savi ha de guiar-se per la pròpia raó i situar-se lluny de les opinions vulgars, sense tenir cap por de la "mala fama" o de la "impopularitat" (en grec *adòxia*) que per a Antístenes és un bé en si mateixa, donat que la majoria dels humans són grollers i ignorants. La impopularitat, el ser bescantat pels contemporanis és per al cinisme la millor mostra de la virtut.

PARRESIA: Literalment "llibertat de paraula". Per als cíncics té un sentit de provocació.

PONOI: Literalment "patiments". Tota filosofia és una lluita, desesperada i alhora inevitable, contra el patiment. Així la filosofia té un caire de "patiment heroic", simbolitzat per Heracles.

PROMETEU: El tità que robà el foc als déus per donar-lo als homes. Per als cíncics és el perfecte exemple de l'intel·lectual inútil que, pensant alliberar l'home, només crea noves necessitats. Prometeu és "progressista", convençut que el futur serà millor gràcies a la tècnica. En realitat, entabanar els homes amb la promesa d'un demà millor és la millor manera d'alienar-los. L'home és sempre intrínsecament igual i és absurd pensar que ningú el podrà canviar o fer-lo millor.

SENZILLESA (Simplicitat): El cinisme és una mena d'apoteosi exhibicionista de la simplicitat. Per viure com un savi cal una vida frugal, tant en l'alimentació com en la sexualitat. Diògenes que vivia com un captaire i havia deixat fugir el seu esclau, era el model de despreniment a imitar.

SÒCRATES: Mestre d'Antístenes i heroi intel·lectual dels cíncics. Però cal tenir present que el cinisme recull la ironia socràtica, sense fer el mateix amb la maièutica. El cinisme no és "constructiu", en el sentit que no creu en el col·lectiu. La mort de Sòcrates (la mort del just) demostra que no es pot esperar res de la societat.

TEATRE: Finalment la vida és com un gran teatre en què el destí dóna a cadascú el seu paper. El soroll de la vida és l'espectacle més curiós. La mort és equivalent al mutis teatral; com un bon actor que ha representat el seu paper, cal saber abandonar la vida igual com se surt del teatre quan la vida ha finit. Curiosament aquesta idea sobre la mort serà represa pels primers cristians.

TRIBON: Jaco dels cíncics. Era una mena de manta de llana basta que els cíncics portaven hivern i estiu i que servia també per dormir. Era d'us normal a Esparta i també n'havia portat Sòcrates per manifestar la seva absència de necessitats. Amb el bessac, el bastó i els cabells llargs constituïa una mena de curiós "uniforme" de l'escola.

ZYNISMUS: En alemany hom distingeix *zynismus* (cinisme a l'època moderna i contemporània) i *kynismus* (cinisme a l'època grecoromana). El cinisme modern és l'expressió del fracàs de la Il·lustració, la retòrica de les Llums que usa les grans paraules per a la mentida. Un exemple de cinisme contemporani és la retòrica sobre els drets humans.

